

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพปัญหาและระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัย ตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ ระดับช่วงชั้นและประสบการณ์ในการทำงาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาและระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ ระดับช่วงชั้น และประสบการณ์ในการทำงาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหาร และครู ที่มีสถานภาพ ระดับช่วงชั้นและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและระดับการดำเนินงานนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครู ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำนวนเป็น ผู้บริหาร 209 คน ครู 3,024 คน รวมทั้งสิ้น 3,233 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และการใช้ เกณฑ์ 35 % ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 364 คน จำนวนเป็น ผู้บริหาร 152 คน และ ครู 212 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและ ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองจากการศึกษา เอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 60 คน แล้วนำมาหาค่าความ เชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ได้เท่ากับ 0.93 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มี ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและระดับการดำเนินงานนิเทศ ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู มีลักษณะเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale Type)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 และผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้ง

นัดหมายวัน เวลาในการเก็บแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งและรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 364 ฉบับ ได้รับคืนทั้งหมด 364 ฉบับ คิดเป็น 100 %

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ ระดับช่วงชั้น และประสิทธิภาพในการทำงาน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. วิเคราะห์ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ ระดับช่วงชั้นและประสิทธิภาพในการทำงาน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ ระดับช่วงชั้นและประสิทธิภาพในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ t-test
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ ระดับช่วงชั้นและประสิทธิภาพในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ t-test
5. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 3 โดยการสรุปประเด็นจากแบบสอบถามปลายเปิด เรียงลำดับค่าความถี่ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสภาพปัญหาและระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า

1. สภาพปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามสถานภาพ ระดับช่วงชั้น และประสิทธิภาพในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการหา

แนวทางเลือกที่จะพัฒนา ด้านการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนา และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข อยู่ในระดับมากจำนวน 2 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา และด้านการลงมือปฏิบัติ

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติ และด้านการหาแนวทางเลือกที่จะพัฒนา อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 2 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนา และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

ครู มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการหาแนวทางเลือกที่จะพัฒนา ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข และด้านการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนา อยู่ในระดับมากจำนวน 2 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา และด้านการลงมือปฏิบัติ

เมื่อจำแนกตามระดับช่วงชั้น พบว่า

ผู้บริหารและครูในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 1 ข้อ คือ ด้านการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนา อยู่ในระดับมากจำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติ และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

ผู้บริหารและครูในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้าน

การหาแนวทางเลือกที่จะพัฒนา และด้านการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนา อยู่ในระดับมากจำนวน 1 ข้อ คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า

ผู้บริหารและครู ที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 15 ปี มีความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 2 ข้อ คือ ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ด้านการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนา อยู่ในระดับมากจำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการหาแนวทางเลือกที่จะพัฒนา และด้านการลงมือปฏิบัติ

ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานเกิน 15 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการหาแนวทางเลือกที่จะพัฒนา ด้านการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนา และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข อยู่ในระดับมากจำนวน 2 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา และด้านการลงมือปฏิบัติ

1. ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพิเศษ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ ระดับช่วงชั้น และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติ และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหาร มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติ และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

ครู มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติ (และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข)

เมื่อจำแนกตามระดับช่วงชั้น พบว่า

ผู้บริหารและครูในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-3 มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติ และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

ผู้บริหารและครูในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติ และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า

ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 15 ปี มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติ และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานเกิน 15 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติ และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

3. เปรียบเทียบสภาพปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 1 พบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา และด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อการพัฒนา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติและด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามระดับช่วงชั้น พบว่า ผู้บริหารและครูในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1-2 และในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็น

รายด้าน พบว่า ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อการพัฒนา และ ด้านการลงมือปฏิบัติ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนา ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติและด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาและด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อการพัฒนา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา การหาแนวทางเลือกเพื่อการพัฒนา และ ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนา และด้านการลงมือปฏิบัติ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามระดับช่วงชั้น พบว่า ผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่มีระดับช่วงชั้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนา ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อการพัฒนา และด้านการลงมือปฏิบัติ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา จากแบบถามปลายเปิด มีผู้เสนอโดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย 6 อันดับแรก ดังนี้ ควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศ ควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ ควรมีการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงานที่ทันสมัย ที่เอื้อต่อการทำงาน ควรมีการนิเทศงานอย่างกัลยาณมิตร ควรมีการประชาสัมพันธ์ก่อนการดำเนินการนิเทศ และควรมีการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการทำเอกสารและผลงานทางวิชาการ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สภาพปัญหาและระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ ระดับช่วงชั้นและประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่า บุคลากรในสถานศึกษา ทั้งผู้บริหารและครู มีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา มีการสร้างความเข้าใจและสนับสนุนให้ได้รับความรู้เรื่องการนิเทศ การเตรียมผลงาน เอกสารเพื่อการนิเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเวลา ผู้ที่ได้รับการมอบหมายงานนิเทศและบุคลากรผู้รับการนิเทศมีความพร้อมในการดำเนินงาน ทำให้การปฏิบัติงานทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีความราบรื่นและประสบผลสำเร็จด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภวัตร พิเลิศ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามสถานภาพ ประเภทโรงเรียน และขนาดโรงเรียน พบว่า การดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถม โดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง และสรุปประเด็น ปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศในและจากผลการวิจัยของ ประดิษฐ์ ญาณกาย (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินตามกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนทุกโรงได้มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา มีการประชุมคณะครูเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน จัดทำข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จัดให้แผนการนิเทศภายใน จัดเก็บข้อมูลไว้ในลักษณะรูปเล่ม โรงเรียนทุกโรงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศภายในของโรงเรียน

มีการประชุมคณะครูเพื่อพิจารณาแต่งตั้งกรรมการนิเทศ กำหนดการนิเทศเพื่อกำหนดทางเลือก นโยบาย เป้าหมายและมาตรการในการนิเทศภายในอย่างชัดเจน โดยกำหนดไว้ในแผน ยุทธศาสตร์ ธรรมนูญโรงเรียนและแผนปฏิบัติการ มีแผนและโครงการในการสร้างสื่อและ เครื่องมือนิเทศ เปิดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อ มีหลักฐานบันทึกการนิเทศภายใน ของผู้รับการนิเทศทุกคนครูส่วนน้อยมีเพิ่มพัฒนางาน และมีการประเมินผลและรายงานผล การนิเทศภายในมีหลักฐานการกำหนดวิธีประเมินผลการนิเทศ มีเครื่องมือในการประเมินผล และจัดการทำรายงานผลการนิเทศให้ผู้บริหารรับทราบทุกโรงเรียน

เมื่อพิจารณาในรายด้าน มีประเด็นที่น่าสนใจที่ควรนำมาอภิปราย คือ

ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา และด้านการลงมือปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เป็น เพราะในขั้นตอนของการวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้สอดคล้องนโยบายที่ได้รับมาจาก ผู้บังคับบัญชาชั้นสูง การประชุมปรึกษาหารือและกำหนดแนวทางเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย และบรรลุวัตถุประสงค์ ที่ได้วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น อาจมีอุปสรรคและข้อบกพร่อง ที่ทำให้งานดำเนินงานนั้น ถ้าช้าไม่ราบรื่นมากเท่าที่ควร เช่น สภาพความพร้อมของ งบประมาณ ความพร้อมบุคลากรทักษะและความชำนาญในการทำงาน วัสดุสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการทำงาน การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร สภาพและลักษณะ การบริหารงานของสถานศึกษาแต่ละที่ที่ต่างกัน อีกทั้งสภาพทางภูมิศาสตร์ ที่ตั้งของ สถานศึกษา สภาพเศรษฐกิจของท้องถิ่นและชุมชน ซึ่งปัจจัยที่สำคัญเหล่านี้เป็นผลทำให้มี ปัญหาในขั้นตอนการทำงานอยู่ในระดับมาก

1. ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ ระดับช่วงชั้นและประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เพราะว่า บุคลากรในสถานศึกษามีความต้องการที่จะพัฒนาการปฏิบัติงานทั้งในด้านงานเอกสาร งานวิชาการและงานการจัดการเรียนการสอน และงานที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษ และมีความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศงาน เพราะว่า การนิเทศงานเป็น เครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีความกระตือรือร้น ขยัน เอาใจใส่ต่องานใน หน้าที่ต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น เพราะเมื่อนิเทศแล้วจะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงงานให้ดีขึ้น และ การพัฒนางานจากการนิเทศ เป็นผลงานทางวิชาการที่สามารถช่วยสนับสนุนให้บุคลากรมี ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน และได้รับการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น ถือได้ว่า กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นเครื่องมือที่ช่วยกระตุ้นเตือนให้บุคลากรมี

การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของคึกฤทธิ์ วงศ์อารีย์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ วิจิต ชุราณี (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอ ชวชัยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติการนิเทศภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 7 ด้าน คือ ด้านการให้คำปรึกษาหารือ ด้านการประชุม ด้านการศึกษานอกสถานที่ ด้านการสนทนาทางวิชาการ ด้านการบริการเอกสารทางวิชาการ ด้านการสังเกตการสอน ด้านการศึกษาจากเอกสาร ตำรา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมาก คือ กำหนดจุดมุ่งหมายของการประชุม แต่ละครั้งไว้อย่างชัดเจนเตรียมวาระสำหรับการประชุมแต่ละครั้ง และเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานและปัญหาส่วนตัว และจากการวิจัยของ สมยศ เฝิงผลา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการนิเทศภายใน โรงเรียนคำเม็งกวิทยา ตำบลแขวงบาดาล อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย พบว่า หลังจากนิเทศภายใน โรงเรียนคำเม็งกวิทยา ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการและการประชุมกำกับติดตาม พบว่าครูมีความพึงพอใจในการนิเทศภายในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นการนิเทศโดยการตรวจและประเมินแผนการเรียนรู้ การสังเกตการสอนและประเมินการจัดกระบวนการเรียนรู้ ยังเป็นการกระตุ้น ชักจูง สนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศปรับปรุงและพัฒนาแผนการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน การจัดการกระบวนการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนตามข้อเสนอของผู้นิเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การประชุมกำกับติดตามจะทำให้ทราบความก้าวหน้า อุปสรรคและปัญหาการนิเทศที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งสามารถระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ โกสิน กัณหา (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษา การศึกษาระดับการดำเนินการนิเทศ 100% ในโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2547 ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาระดับการดำเนินการนิเทศ 100% ในโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือ การนิเทศอย่างทั่วถึง การนิเทศอย่างต่อเนื่อง และการนิเทศอย่างมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก

3. เปรียบเทียบสภาพปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพื้นใต้ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ ระดับช่วงชั้น พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เพราะว่า ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีสภาพความพร้อมที่ไม่เหมือนกันทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ ลักษณะการบริหาร ทักษะความรู้ ความชำนาญในการทำงานของบุคลากร การได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร สภาพที่ตั้งและขนาดของสถานศึกษา อาจเป็นปัจจัยที่ทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ คณฺฐม์ แสนอาจ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ผลการวิจัย พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามสภาพความเป็นจริงของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ระดับความคาดหวังของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการศึกษาของ คีฤฤทธิ์ วงศ์อารีย์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบ เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนครูในเขตปฏิบัติการนิเทศต่างกัน โดยรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะว่า ในขั้นตอนการปฏิบัติงาน การได้รับมอบหมายภาระงานจากผู้บริหาร การรับการนิเทศตามวัน เวลาที่กำหนดไว้ บุคลากรทุกฝ่ายมีความรู้ความเข้าใจและมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จตามที่วางไว้ เพราะว่า การที่สามารถทำงานและทำให้การดำเนินงานสำเร็จได้ด้วยดี ผู้รับการนิเทศก็จะได้รับผลดีและผลสำเร็จนั้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ยุทธ บุญศรี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานวิเคราะห์วิจัยของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 3 ไว้ ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติงานวิเคราะห์วิจัยของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ

ปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานวิเคราะห์วิจัยของศึกษานิเทศก์จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงและในอำเภอที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ และระดับช่วงชั้น พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เพราะว่า ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีสภาพ ขนาด ที่ตั้งที่แตกต่างกัน และมีความพร้อมที่ไม่เหมือนกัน เช่น งบประมาณที่ได้รับสนับสนุน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุ อุปกรณ์สำนักงานที่ทันสมัยที่จะช่วยให้การทำงานราบรื่น การได้รับสนับสนุนจากเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา อาจเป็นปัจจัยที่ทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ระพีพันธ์ เวชกามา (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานนิเทศ 100%ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร ผลการวิจัยพบว่า เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า การดำเนินงานนิเทศ 100% โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการนิเทศที่เน้นการนิเทศภายใน ด้านการนิเทศอย่างเป็นระบบด้านการนิเทศโดยใช้แผนเป็นหลัก และการนิเทศทางไกลโดยใช้เอกสารอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานนิเทศ 100% พบว่า มีความคิดเห็นโดยรวมและด้านที่ 3 ด้านการนิเทศด้านการใช้แผนเป็นหลัก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับการศึกษาของวิจิต ชูรัมย์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติการนิเทศภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 7 ด้าน คือ ด้านการให้คำปรึกษาหารือ ด้านการประชุม ด้านการศึกษานอกสถานที่ ด้านการสนทนาทางวิชาการ ด้านการบริการเอกสารทางวิชาการ ด้านการสังเกตการสอน ด้านการศึกษาจากเอกสาร ตำรา และระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการสาธิตการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมาก คือ กำหนดจุดมุ่งหมายของการประชุมแต่ละครั้งไว้อย่างชัดเจนเตรียมวาระสำหรับการประชุมแต่ละครั้ง และเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานและปัญหาส่วนตัว เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมและรายด้าน 7 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามีการปฏิบัติการนิเทศภายในในด้านการประชุมมากกว่าครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เพราะว่าคุณครูทุกฝ่ายในสถานศึกษา มีความต้องการที่พัฒนาและก้าวหน้าในหน้าที่ การงาน และการนิเทศงานภายในสถานศึกษาจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ประสบผลสำเร็จได้ด้วยดี การนิเทศงาน เป็นการกระตุ้นให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนางาน การเก็บสะสมผลงาน การจัด แสดงผลงาน และการเผยแพร่ผลงานที่ดีให้บุคคลอื่น ได้รับทราบ ตลอดจนการ ได้รับคำแนะนำ จากผู้นิเทศก็ยังเป็นส่วนที่สำคัญที่จะทำให้มีการพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นไป ซึ่งสอดคล้อง กับการศึกษาของ วิจิต ชูราษฎร์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การ ปฏิบัติการนิเทศภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ ในระดับมาก 7 ด้าน คือ ด้านการให้คำปรึกษาหารือ ด้านการประชุม ด้านการศึกษานอก สถานที่ ด้านการสนทนาทางวิชาการ ด้านการบริการเอกสารทางวิชาการ ด้านการสังเกต การสอน ด้านการศึกษาจากเอกสาร ตำรา และระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการสาธิต การสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติมาก คือ กำหนดจุดมุ่งหมายของ การประชุมแต่ละครั้ง ไว้อย่างชัดเจนเตรียมวาระสำหรับการประชุมแต่ละครั้ง และเปิดโอกาส ให้บุคลากรในโรงเรียนปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานและปัญหาส่วนตัว เมื่อ เปรียบเทียบการปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมและ รายด้าน 7 ด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ สมยศ เพ็งผลา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนคำเม็กวิทยา ตำบลแขวงบาดาล อำเภอ สมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความต้องการรับการนิเทศภายในเกี่ยวกับการ เขียนแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ การผลิตสื่อและการนําสื่อ ไปประกอบการสอน จึงจัดให้มีการนิเทศการเขียนแผนการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้อย่าง โดยจัดให้มีการนิเทศทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศพัฒนาการ หลังจากนิเทศภายในโรงเรียน คำเม็กวิทยา ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการและการประชุมกำกับติดตาม พบว่า ครูมีความ พึงพอใจในการนิเทศภายในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นการนิเทศโดยการตรวจ และประเมินแผนการเรียนรู้ การสังเกตการณ์สอนและประเมินการจัดการเรียนรู้อย่าง เป็นการกระตุ้น ชักจูง สนับสนุนให้ผู้รับการนิเทศปรับปรุงและพัฒนาแผนการเรียนรู้ การจัด การเรียนรู้อย่างปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน การจัดการเรียนรู้อย่างปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การสอนตามข้อเสนอของผู้นิเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การประชุม กำกับติดตามจะทำให้ทราบความก้าวหน้า อุปสรรคและปัญหาการนิเทศที่เกิดขึ้น พร้อมทั้ง

สามารถระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา มีประเด็นน่าสนใจที่ควรอภิปราย ได้แก่

5.1 ควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศ เพราะครูต้องการที่จะได้รับทราบรายละเอียด ขั้นตอน แนวทางในการเตรียมงานนิเทศภายใน การจัดเอกสาร การจัดเตรียมความพร้อมในแต่ละหัวข้อที่ต้องมีการนิเทศ ตลอดจนการให้ความรู้จะเป็นขั้นตอนที่ช่วยให้ผู้รับการนิเทศมีความรู้ ความเข้าใจและมั่นใจในการปฏิบัติงานและการเตรียมการนิเทศมากยิ่งขึ้น

5.2 ควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ เพราะงบประมาณเป็นสิ่งที่สำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้การทำงานทุกอย่างลุล่วงด้วยดีและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งงบประมาณยังเป็นเสมือนขวัญและกำลังใจที่ดีจากผู้บังคับบัญชา ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจและความพึงพอใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น

5.3 ควรมีการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงานที่ทันสมัย ที่เอื้อต่อการทำงาน เพราะในสภาพการทำงานในปัจจุบัน สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุ อุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงานที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์คอมพิวเตอร์ มีความจำเป็นมากสำหรับการผลิตเอกสาร สื่อ สิ่งพิมพ์ สำหรับการรับการนิเทศ เพราะในขั้นตอนของการนิเทศ เอกสาร เป็นหลักฐานอ้างอิงที่ผู้รับการนิเทศจะต้องแสดงเป็นผลงานให้ผู้นิเทศได้ประเมินตามเอกสาร หลักฐานที่ได้จัดพิมพ์ไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย ทำให้ทราบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ควรมีการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ หาข้อสรุปร่วมกัน และแนวทางในการทำงานที่เหมาะสม เพื่อลดปัญหา อุปสรรคและข้อบกพร่องในขั้นตอนของการทำงาน ควรมีการส่งเสริมการพัฒนากุศลกร และส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการแก่ครูอย่างต่อเนื่อง

1.2 จากผลการวิจัย ทำให้ทราบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในด้านการประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมที่ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ควรมีการบรรจุเรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นโครงการต้น ๆ ที่มีความสำคัญที่จะต้องดำเนินการใน สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ควรมีการจัดทำข้อมูลสถานศึกษาที่เป็นระบบและทันสมัยอยู่เสมอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา โดยการพิจารณาตัวแปรอื่น ๆ เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษานิเทศหรือผู้ที่ ได้รับมอบหมาย

2.2 ควรมีการศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการใช้ กรอบแนวคิดในด้านอื่น ๆ

2.3 ควรมีการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้รับการประเมินการนิเทศภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดผลดีและเพิ่มประสิทธิภาพต่อการดำเนินงานด้านการศึกษา ต่อไป